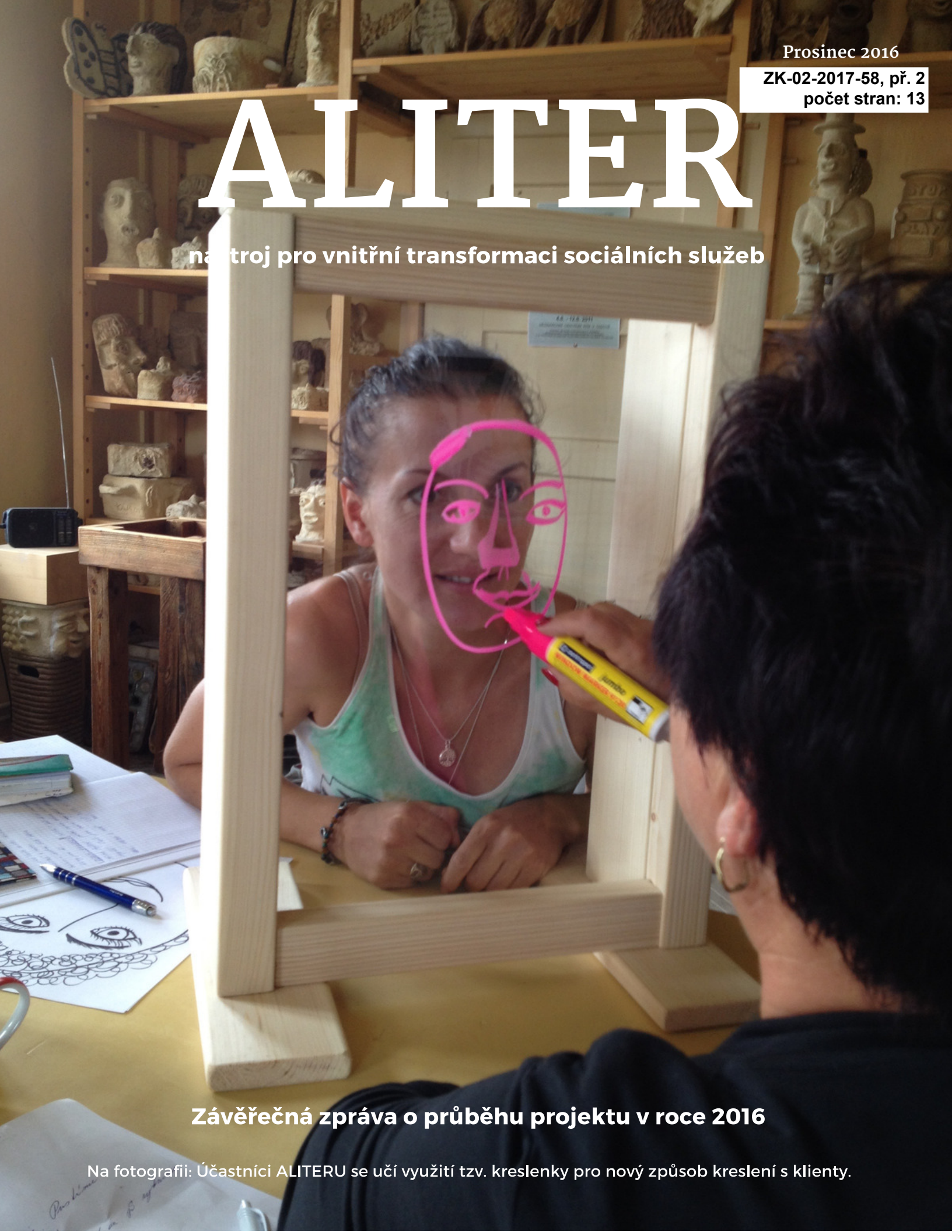

ALITER

nářadí pro vnitřní transformaci sociálních služeb

Závěrečná zpráva o průběhu projektu v roce 2016

Na fotografii: Účastníci ALITERU se učí využití tzv. kreslenky pro nový způsob kreslení s klienty.

ALITER 2016

ZAŠKOLENÍ SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ V TASOVĚ

Během roku 2016 probíhala každý měsíc vzdělávací setkání v Mezinárodním centru ATM v Tasově. Pracovníci jednotlivých zařízení byli zaškolováni v metodě poznávání tvořivých možností člověka skrze lidské smysly.

NOVÁ FORMA PRÁCE S KLIENTY

Snahou lektorů ALITERU bylo představit nový model pohledu na klienty jednotlivých zařízení a inspirovat pracovníky k porozumění proč se některé činnosti s někým dají dělat a s někým ne, proč dochází ke vzájemnému neporozumění si při zadání v rámci aktivizačních činností, proč některé činnosti vedou klienta do apatie a proč jiné jeho ducha pozvedají.

PRAKTICKÉ ZAŠKOLENÍ DO TECHNIK PRÁCE

Tento vzdělávací model byl ještě podpořen praktickou inspirací, kterou měli pracovníci využít přímo se svými klienty. Následné spolutvoření klientů a sociálního pracovníka potom bylo hlavním zdrojem ověření si získaných teoretických znalostí v praxi. Výsledky tohoto tvoření a s tím i otázky ať už teoretické či praktické, které se během jejich spolutvoření objevily, byly vždy při dalším setkání v Tasově konzultovány a konfrontovány i s dalšími zkušenostmi jiných účastníků.

VÝSTUPY PROJEKTU

Ideou ALITERU je také dlouhodobá společná práce klientů a vedoucího pracovníka na zvoleném příběhu, který inspiruje účastníky ke komunikaci a tvoření. V roce 2016 byl vybrán příběh na téma "námořníci". Vytvořené práce se stávají součástí velkého příběhu, který se postupně tvoří. Jsou také využity pro výzdobu pracovních prostor nebo domků, ve kterých klienti žijí. Vytváří si tím tak svět, který vyrostl z jejich fantazie.

rok 2016 - účastníci ALITERU

Domov bez zámku	Martina Čejková (stacionář)
Náměšť nad Oslavou	(+ pracovní skupina 5 klientů) Zdeňka Svobodova (bydlení Hrotovice) (+ pracovní skupina 3-6 klientů)
Domov Kamélie Křižanov	Lenka Kružíková (bydlení Kadolec) (+ pracovní skupina 3 klientů)
Domov pro seniory Manželů Curieových Třebíč	Bc. Světlana Čermáková (+ pracovní skupina 6 klientů)
Domov pro seniory Náměšť nad Oslavou	Kristýna Valová DiS. (+ pracovní skupina 5 klientů)

lektori ALITERU

Vedoucí projektu: Štěpán Axman
Školitel vzdělávacích seminářů : Ing.arch. Tereza Axmanová
Lektor a dokumentarista: Bc. Jiří Blatný

Principy využití v ALITERU

NOVÉ FORMY POZNATKŮ A ROZVOJ KOMUNIKAČNÍ TVOŘIVOSTI

Jedním ze základních principů ALITERU je poskytnout sociálním pracovníkům nové zdroje informací, které mohou účelně využít ve své práci. Často se jedná o lidi s dobrým srdcem, kteří však namají dostatečné informace k tomu, aby mohli své klienty dále rozvíjet a motivovat. ALITER propojuje znalosti z praxe, pedagogiky, psychologie, sociologie, vědecké poznatky posledních let a v neposlední řadě jednoduché tvořivé řemeslné postupy, které slouží jako komunikační prostředek mezi klientem a pracovníkem.

POZNÁVÁNÍ SKRZE VLASTNÍ SMYSLY

K tomu, abychom rozpoznali působení smyslů u jiných lidí, je nutné jejich poznání u nás samotných. Proto nauku o smyslech učíme sociální pracovníky nikoliv klienty. Ti jsou překvapivě často ve vlastním smyslovém vnímání dál než pracovníci. Výuka ALITERU se opírá o 12 smyslů. 5 základních smyslů je rozšířeno o další, díky kterým se smyslové vnímání otevírá do mnohem větších dimenzí.

PRAKTICKÁ INSPIRACE A DŮRAZ NA VLASTNÍ ZKUŠENOST

V ALITERU klademe důraz na praktické využívání tvořivého potenciálu sociálních pracovníků i klientů. Znamená to rovněž ujasnit si CO chci s klienty dělat a JAKÝM ZPŮSOBEM. Součástí ALITERU 2016 bylo vždy praktické zadání, vyzkoušení si pracovního postupu, a návod jak motivovat klienty, aby se do tvorby zapojili.

Příklad na fotografii:

Úkol v rámci probírání životního smyslu. Vytvoření člověka - kamaráda, kterého dotvoříme, oblečeme, dáme mu podobu. Praktické využití pro výuku oblékání klientů, rozpoznání nálady nebo jen rozpoznání manuální šikovnosti klienta. Pracovníci si nejprve "svého" člověka zhotovili dle návodu lektorky v Tasově sami. Tím získali vlastní zkušenost, ale zároveň vytvořená figura byla inspirací pro klienty, aby věděli co se bude dělat. A následně proběhlo tvoření v jednotlivých ústavech na téma "člověk - kamaráda". Zkušenosti ze společného tvoření pak byly základem pro konzultaci dalšího setkání ALITERU.

Velká tiskátka vytvořená s klienty. Dají možnost podílet se na příběhu i těm klientům, kteří nejsou schopni kreslit. Zde vidíte mořské obludy, které budou použity pro tvorbu života v moři ve vznikajícím příběhu "námořníci", který tvoří pracovní námět v roce 2016.

PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH TECHNIK, SE KTERÝMI SE PRACOVNÍCI I KLIENTI V ALITERU PRAKTICKY SEZNÁMILI

- KOMUNIKAČNÍ KRESLENÍ
- POUŽITÍ MAGNETŮ JAKO JEDNODUCHÝCH SPOJOVACÍCH PRVKŮ
- MODELOVÁNÍ SE ŠAMOTOVOU HLÍNOU A ROZFÁZOVÁNÍ POSTUPŮ PŘI TVOŘENÍ
- PRÁCE S KARTONEM - VLASTNÍ VÝROBA POMŮCEK PRO TVOŘENÍ
- PRÁCE S BARVAMI - NÁVODY A RADY PRO PRÁCI S VODOVÝMI BARVAMI
- VÝROBA RUČNÍCH VELKOFORMÁTOVÝCH TISKÁTEK (DŘEVO A MECHOVKA)
- KAŠÍROVÁNÍ - VÝROBA JEDNODUCHÝCH INSPIRAČNÍCH MODELŮ

ŽIVOTNÍ SMYSL

Smysl, kterým vnímáme život.

- Smysl, kterým vnímáme život i bolest.
- K čemu je dobrý životní smysl?
- Co je naše tělesnost?

Praktický úkol:

Vytvoření "člověka - kamaráda".

Úkolem bylo vytvořit svého osobního papírového člověka a k němu papírové části (vlasy, pusa, oblečení pro výběr).

Ten samý postup opakovat s klienty.

Jednoduchým způsobem otevřít s klienty otázku "co se mi líbí - co se mi nelíbí".

Material: lepenka, magnety, barvy, nůžky, tavná pistole

Praktické úkoly ALITERU jsou směřovány, aby se díky nim postupně vytvářel inspirační příběh "námořníci". Zapojení klienti se tak stávají námořníci, kteří zažijí nevědní dobrodružství.

SMYSL PRO JÁ

Smysl, kterým vnímáme hranice druhých lidí.

- Kolik "já" v sobě máme?
- Já versus ty
- Role příběhu pro chápání vlastního já

Praktický úkol:

Vytvoření "já" formou modelování obličeje do hlíny. Výuka jednoduché stavby obličeje. Vysvětlení variant obličejů pro více a méně zručné klienty. Úkol se opakuje s klienty. Vypálené obličejové se potom dotvoř (dorámují) a stávají se hrdiny příběhu - námořníky. Hotové obličejové jsou zavěšeny na zeď v pracovních prostorech a slouží jako inspirační prvek.

Material: papír, fix, šamotová hlína

Úkoly byly vždy individuálně přizpůsobeny tak, aby každý pracovník tvořil daný úkol dle typu klienta, kterého má ve skupině. Pokud nevidomého, tak modeloval s klapkami, aby sám "zažil" způsob práce jen hmatem.

HMAT

Ohraničení vlastního "já".

- Dotek jako uvědomění sebe sama.
- Objektivní a subjektivní používání hmatu.
- Hmat při výchově a při vzdělání.

Praktický úkol:

Modelování majáku jako jedné části dlouhodobého tvůrčího příběhu "námořníci". Objasnění základů modelování: jak vytvořit základ stavby i s klienty, kteří s hlínou nikdy nepracovali, využití hadů (jednoduchá hmatová matematika), spojování hlíny, technologie sušení, na co si dát pozor při výpalu.

Material: šamotová hlína, tvrdý kartón

Aliteru se mohou účastnit i klienti, u kterých se neočekává dlouhodobá samostatná práce. Mohou se jen dívat nebo zapojit do činnosti, která je osloví. Pro pracovníka, který skupinu vede, jsou tito lidé největší učitelé motivace, protože není lehké takového klienta motivovat k přímé činnosti. Pozorovatel však nesmí vyrušovat druhé při práci.

ZRAK

Svět dalek a prostoru.

- Propojení oka a mozku.
- Barvy, barvoslepost.
- Myšlení je určující pro to co vidíme (zrakové klamy).

Praktický úkol:

Kreslení velkoformátové mapy jako další část tvůrčího příběhu "námořníci". Mapa je inspirací pro klienty. Využití kresby, barvy, koláže (mušle, kamínky, sklíčka). Do mapy se zakreslila cesta námořníků k pokladu. Mapa má být výsledkem společné práce s klienty. Ti se mohou podílet jakýmkoliv způsobem: domalovat, dolepit, dokreslit, dopsat nápisy,...

Material: velkoformátový karton, tužky, fix, barvy, lepidlo, tavná pistole, přírodniny

Často se setkáváme s tvrzením, že klienti kreslit nechtějí. Ale co když jim ze zafixované povinnosti uděláme hru? K tomuto účelu byl vytvořen v Aliteru prototyp "kreslenky" a každý pracovník dostal jeden prototyp pro klienty do svého zařízení.

SMYSL PRO POHYB

Vnímání vědomého pohybu.

- Co skrývá lidský krok?
- Život jako pohyb z bodu A do bodu B.
- Uplatnění pohybu - cvičení s vlastním tělem.

Praktický úkol:

Kreslení na téma pohyb -putování.

Podle mapy (což je vlastně plán pohybu příběhem), kterou klienti vytvořili v minulém zadání, měli za úkol zaznamenat co na své cestě potkávají - volná fantazie klientů.

Praktické rady a návody jak motivovat klienty, aby se zapojili. Pracovníkům byla představena komunikační kresba a její využití při práci s klienty. Prakticky si vyzkoušeli i kreslení něčeho co nemůžeme vidět (černý box).

Material: papíry, tužky, fixy, barvy

SMYSL PRO ROVNOVÁHU

Ohromující souhra mezi tělesným pohybem a udržováním rovnováhy.

- Jak člověk udrží rovnováhu?
- Učení se rovnováze, souhra těla a mysli.
- Země jako opora.

Praktický úkol:

Modelování lodí do příběhu "námořníci".
Lod' jako symbol rovnováhy pohybu na vodě. Vysvětlení a praktická ukázka zjednodušené stavby lodě. Každý pracovník modeloval svou loď, aby si postup ověřil. Představeny byly i varianty propojení materiálů dle příběhů v jednotlivých skupinách. Následně toto zadání dělali pracovníci s klienty.

Material: hlína, kartón, dřevěné kolíky, tyčky, látka, lepidlo

OSOBNÍ KONZULTACE a SUPERVIZE

- Konzultace s pracovníky nad přístupy ke klientům v rámci aliterního tvoření.
- Supervize v jednotlivých zařízeních, seznámení se s klienty, kteří jsou v ALITERU.
- Konzultace jednotlivých úkolů se záměrem směřování ke společnému výsledku.

Velkým pozitivem ALITERU byla také skutečnost, že pracovníci-účastníci projektu z různých zařízení mohli během roku sledovat také práci svých kolegů. Každý z účastníků - sociálních pracovníků mohl v jednotlivých úkolech hledat svůj individuální přístup, pokud si ho obhájí a dojde k výsledku, který byl v rámci úkolu požadován. Tím se rozvíjela i kreativita pracovníků, aby našli způsob jak pracovat se svou pracovní aliterní skupinou klientů. Názorová otevřenost a vzájemná důvěra byla také důležitým aspektem ALITERU. Na začátku každý z pracovníků vytvořil krátké představení své skupiny klientů, které jsme potom při supervizích v jednotlivých zařízeních mohli také vidět přímo v jejich prostředí. Během roku proběhly také individuální pohovory s jednotlivými pracovníky, při kterých jsme konzultovali a hodnotili jejich profesní přístup v rámci ALITERU.

POKRAČOVÁNÍ PROJEKTU V ROCE 2017

- **dokončení studia smyslů pro vedoucí pracovníky skupin**
- **vytvoření osobnostních profilů klientů**
- **veřejná prezentace výsledku práce na dlouhodobém pracovním příběhu**